

בה:

בשלישה מקומות פרק ראשון תמיד

עין משפט
גר מצוה

מסורת הש"ס

בשלישה מקומות. משום דנשי לאורויי בשמעה דתמיד עזרת כהנים נקט תחלה שמירתן ומקום שביעון עד שהוא מסדר כל הסדר שנתחלה עוצנין וכו' כאשר הוא מסודר בשמעה ובגמ' נפקא לן מקרא דבית המקדש כריך שימור^(א) דאי לא נפקא לן מקרא הוא אמיתא דלא תריכי שומרים דאין עמית במקום עשירות ואי גביי כלי המקדש^(ב) קמו אחריס ועוד דהוה אמיתא דנחש שומר סגיי ומקום שמירתן הוא צבית אצטניס וצבית הניצוץ וצבית המקדש: הכי גרסין בבית אצטניס ובבית הניצוץ היו ע"יות. בית אצטניס היא לשכת משטמי הקטורת דמתנן בפ"ק דיומא (דף טז:) הולכיהו לעליית בית אצטניס גבי כהן גדול לממדו לשם הלכות פטינה שהיא אחת למצודות קטות שמתקדש דמפרש דיומא (דף טז:) ולפי שהיו אומנין על מעשה הקטרת נקראת על שם ומספקא לן דיומא במקום עליית בית אצטניס שהיו אומנין צפון צפון דרום או לשכת בית אצטניס צפון ולשכת פרהדרין דרום ושם היה כהן גדול יתן דיומא (דף טז:) מפרש למה נקרא קן: בית הניצוץ^(ג). לא שמעמי צ טעם למה נקרא קן: היו ע"יות. לשמירת כהנים כריך עליות מקום גביה כדנפקא לן בגמרא וילוי עליון וישתרוך וגזרת הכחוש ע"ית ואמירת לים לא היה אלא למטה אלא שהערים ולכן קרי ליה הפקוק ללים שערס במקרא לפי שלא אכל שמירתן אלא אכל השער והכהנים היו שומרין אותו בעליות על מקום גביה כדרך שומרי עיר וכל שומר עיר צין ציוס צין צללה לא היו ישיים. ועשרים וארבעה שומרים בעשרים וארבעה מקומות נפקא לן בגמ' שריך צבית המקדש שהיו שומרים יוס ולילה שלשה כהנים ועשרים ואחד נללים ואפילו היו אותן עליות צביות מקצתן בצורה יתולים כהנים ליבש שם כשהיו עייפים דגנין ועליות לא נתקדשו דלאמרין צפסמס (דף פה:) ועזרה אין אדם יכול ליבש דאין שיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד^(ד): והדובין שוברים שב. רובין קרי כהנים שלא הגיעו עדיין לעשות עבודה כגון פחותים מ"ג שנה כמו (שמואל א ג) ויגדל הנער^(ה) ומתרגמנין ורבה רביא ולפי שעדיין לא הגיעו לעשות עבודה (אין יכולין לעשותה) עדיין להו שומרים שאותן שיכולין לעבוד אינן רוצין לשמור ועוד הואיל ויכולין לעבוד אין אתו מייחין אותן לשמור: בית המוקד פ"ח צפ"ק דיומא (דף טז:) ד"ה וזהו (א) על שם שלא היה האש כהם משם עליות מפני שהיו נטולין האש לצורך המזבח דלאמרין בתורת כהנים שמהם להבא מן ההדיוט שנאמר ונתנו מזה להבא מן ההדיוט^(ו) וצ"ל וצ"ל וזהו השבת (שם א) מן ומאחזיזין את האור במדורת בית המוקד ערב שבת עם חשיכה דכהנים וריצין הם ולא אתו להצטיר ופרש רש"י להחמם שם כהנים שהיו הולכים יתפים על גבי רצפת העזרה דלאמרין צבחים (דף נד.) הואיל וכלי שרת מקדשים ועזרה ומקדשת מה מניטו ככלי שרת שלא היה דבר חוץ צין ידו לכלי השרת נפקא לן מקרא אף עזרה לא יתא דבר חוץ צינו לצין הרצפה: ביבשה. כלומר לשכת בית המוקד ע"ג לשכה^(ז) של אצניס היתה וצפול שהכהנים שומרים לשם צנאוה ע"ג כיפה דשמירתן כריך לעשותה ע"ג מקום גביה כדנ"ל מקרא וצית גדול היה וד' לשכות פתוחות לשם כדאמר

מקומות *הכהנים שומרים בבית המקדש^(א) בית אצטניס בית הניצוץ בית המוקד בבית אצטניס ובבית הניצוץ היו עליות^(ב) הרובים שומרים שם^(ג) בית המוקד כיפה ובית (ה) הגדול היה מוקף רובדין של אבן וקני בית אב ישנים שם ומפתחות העזרה בידם פרזי כהונה איש^(ד) כסתו בארץ^(ה) בלא היו ישנים בבגדי קדש אלא היו פושטין (ו) ומניחין אותן תחת ראשיהם ומתכסין בכסות עצמן איירע^(ז) קרי לאחד כהן יוצא והולך לו במסיבה

דרומית מזרחית היא היתה לשכת עושי לחם הפנים מזרחית צפונית צה גמו צית תשמונאי אצני מוצה שקיטוס מלכי יון לפימה מערבית צה יורדים לבית הטבלה^(א) שמה יורד דרך אותה לשכת למעין לטובל וצית המקדש היתה צלפון עזרה^(ב) (ג) דכמתה צפסמס מדות (דף נד:) "שוקף רובדין ש" אבן. רובדין כמו יאל והיטו על רובד רביעי שצחיכל (ימא דף ג:) והוא דבר הטבלט מן החומה ולכן (ד) עשיין שמן הרובדין היו עולין ע"ג מנומיהן שהיו בתוך כניסת החומה כעין מעות: וזקני בית אב ישנים שב. אותם שהיה להם לעבוד למחר היו ישיים בתוך כניסת החומה ולא ארובדין קאי דא"כ ה"ל למימר על גביהם וצנאמר משהי שלא על אלו הרובדין היו ישיים דקאמר (ה) אלטוטתא דקא סלקין צוה לאיטוטתא מוקף לאו דוקא אלא אומי צית המקדש שצניו בחול היה מוקף רובדין של אבן כדי לעלות במעות שהן בתוך החומה דצמקוס חול היו ישיים ולא צמקוס קדוש^(א) דלראש פשפשין מצדלין צין קדש לחול כדי שלא ינהגו בקדש מנהג חול: ומפתחות העזרה ומפרש כלומר צדי אותם כהנים לשם היו מנוחות כל מפתחות העזרה ומפרש צמסכת מדות (דף נד:) היכן היתה הגעתן מקום היה שם אמה על אמה צלשכת צית המקדש ועצלה של שיש צנאוה מקום וטבעת היתה^(א) קטעה (י) ארובדין אותן ע"י אותן הטבעות הגיעו מן העליות הגביה את הטבלה מן הטבעות על ידי טבעת אר נמי ע"י אותן הטבעות היתה הטבלה נטולה צורך וכשרוצין להגביה מגביהן אותה מן הטבעת טוטל את המפתחות מן השלשלת המפתחות מנויין תחת אותה עצלה בשלשלת ועל הכהן צפסמס שער עזרה וכן לוי יסן לו מנמוך גמר מנגיעול החומר המפתחות למקומן תחת הטבלה ויתון עליו ככות שלו וישן על אותו טבלה: ופרחי כהונה איש^(א) כפותו בארץ. פרחי כהונה צבורים שהגיעו לעבודה איש כסותו בארץ ככות שלו צורך שלא היה להם כניסה בצנאוה ומעות נמי לאו אורח ארעא לעיולי התם כדמפרש גמ' ויא היו ישנים בבגדי קדש. גמ' מפרש טעמא אלא פושטין ומקפלין אותן תחת ראשיהם לא כנגד ראשיהם: ומתכסין בכסות עצמן. צדי חול: איירע קרי לאחד כהן. קדר מעשיהם מפרש: צמסיבה

שלא הגיעו לפרקן כגון רביא: רובדין כסאות. וליהין זקני כהנים שם בית אב ישנים. ופרחי כהונה. בתורים שהביאו שתי שערות שראיין לעבודה: כסתו. כסת שלו ש חול מנהג בארץ על גבי הרצפה ישן על גבו: לשמור דלות העזרה: ופרחי כהונה. און קדש נלכל עתה: איש כבורו בארץ. כסת הוא הקטן שנתן אדם חתם מלאכותיו כסותו אין הגדול ששוכב כל גופו עליו הוא נקרא כה. וכן מוכח מצמסכת מלאן ומלאן: ושוודרה. היה שם להספק ולהתחמם חור הטבלה: ובית הבבא ש" כבוד. היה שם דקתן מצמסכת מקוואות ועל קרי טעול ולא העיל מים לכשעול מים טמא ולכן עשו שם בית כסא להעיל מים קודם טבילה: בא וישב. צלשכת צית המוקד ואפי' שאלו טעול יום נכנס למטה ליה כדמתן פ"ק דמ"ג בלס [מ"ח] החיל מקדש ממנו ש" עזרת נשים מקדשת ממנו שאלו טעול יום נכנס לשם. ואפילו טעול יום נכנס דרך וי"ש טעול יום נכנס קרי דמשולח חון לשמי ממנו. וכן קרינ למטה שנינו יתר צבית המוקד שהיה שם חוץ בקודש. ופרחי דמעלה דרעון קן לא גורו אלא שלא יכנס שם טעול יום אכל אם הוא מפניס אין וקוק לנלא. והביא רביא ממסכת טוטה (דף כ.) דקתני את לא היתה מספקת לשכות עד שפניו שרוקתו [כו] והם אומרים הליזיה שלא תעמא העזרה. ופרך למימרא (ה) דמיתתר לכנס למטה ליה והא אמר מר מנין לתת שטמור ליכנס למטה ליה שנאמר ויקח משה את העזות ויפק עמו והמר מר עמו נמחלתי ומאי פריך רובי מדרשיתא ש" שם מדרגתן אפור. אלא קטיה על דהא על טעמא שארע צפסמס לא גורו. ועוד רביא מפיך דחולין גבי עמא צמקוסין דקאמר מביא ספין ארובה ופוטת בה ולי טעול יום וקוק לנלא מכל ממנה ליה הארץ שוטט סקין רובי. וילך צ"ל שולחן שארע צפסמס אין וקוק לנלא. ובי"ו ז"ל מרת שלא גורו אלא על החיל ועזרת נשים הוא שער איתן ורביא לעשות הרחקה מנמתיים שלא יקריט שמה אכל על כל שאר ממנה ליה אם גורו: מן שרידה רובה. אחר הבובה. היא היתה עזרת ראשונה חתלה עשית הוים: אמר א"ל העירי שרות. עשמים מקדים לנלא ועשמים מחלר לנלא דמתן פ"ק דיומא (דף כ:) ככל יום מורחין התנעם מקריית הגבר לא מן און לוי צין מלפניו או מלאחריו ויוס הכפורים תחתו וצנאמר שהוה מקריית הגבר כומר רוב פעמים ופליגי התם מאי קריית הגבר כד אמר קרא גברא וכד שילא אמר קרא מרגנול: והבטובה בא ורובץ. צמסיבה של בית המוקד הפתוח לחיל והם פושטין לו אחת פתח: וביא ורביא. זה הפנים היה צבית המקדש שעדיין לא נפתח שער העזרה ושאר הפיפות היו צלשכת הגביה:

השק שלמה על פ"ה הרא"ש (ה) (ל"ל דמת אטור).

למקן ובמסכת מדות (דף נד.) ד' לשכות פתוחות לבית המוקד כקטניות^(א) פתוחות לטרקלין כלומר כמדריס הפתוחות לצירה וע"י מעלות עליון מהלשכות שמה לבית המוקד צ' בקדש וצ' בחול כלומר שמי הלשכות הפתוחות לו צ' מהם צביות בקדש ועזרה וצ' בחול צהר היתה וצית המוקד צניו חלוי בקדש וחלוי בחול וראש^(ג) פשפשים קיים מפסיקין צין קדש לחול כדי שיהרו כהנים ולא ינהגו צמקוס קדש מנהג חול וא"ת פיון שעל צמקוס גביה היה צניו צית המוקד א"כ הכי הוא חול דגנין ועליות לא נתקדשו מריך הכיפה היתה שיה לקרקע עזרה לפיך לא צטלה קדושת כיפה וככהא גוונא^(ב) סוגיא אחרת צפסמס (דף פה:) על אותה שמועה שגן עליו ועליות דאלמר התם גנין ועליות לא נתקדשו ופרקינן מיימי חלולות ועזרה חלולות כלפיס ואמרין צלמלא דחלולות משכחת דקדושות כששות לקרקע עזרה אלא עזי החומה היכי משכחת לה ומתרגינן^(א) כצנר שורא פירוש החומה קטנה לפימס מחומה גדולה ויהא נמוכה ושהו לקרקע וציה עזרה שקרקע עזרה הולך ועולה צמעות ומה היו משמעות מערבית דרומית היא היתה לשכת טלה קרנן דשם עתמים העלאים המצוקרים

דרומית מזרחית היא היתה לשכת עושי לחם הפנים מזרחית צפונית צה גמו צית תשמונאי אצני מוצה שקיטוס מלכי יון לפימה מערבית צה יורדים לבית הטבלה^(א) שמה יורד דרך אותה לשכת למעין לטובל וצית המקדש היתה צלפון עזרה^(ב) (ג) דכמתה צפסמס מדות (דף נד:) "שוקף רובדין ש" אבן. רובדין כמו יאל והיטו על רובד רביעי שצחיכל (ימא דף ג:) והוא דבר הטבלט מן החומה ולכן (ד) עשיין שמן הרובדין היו עולין ע"ג מנומיהן שהיו בתוך כניסת החומה כעין מעות: וזקני בית אב ישנים שב. אותם שהיה להם לעבוד למחר היו ישיים בתוך כניסת החומה ולא ארובדין קאי דא"כ ה"ל למימר על גביהם וצנאמר משהי שלא על אלו הרובדין היו ישיים דקאמר (ה) אלטוטתא דקא סלקין צוה לאיטוטתא מוקף לאו דוקא אלא אומי צית המקדש שצניו בחול היה מוקף רובדין של אבן כדי לעלות במעות שהן בתוך החומה דצמקוס חול היו ישיים ולא צמקוס קדוש^(א) דלראש פשפשין מצדלין צין קדש לחול כדי שלא ינהגו בקדש מנהג חול: ומפתחות העזרה ומפרש כלומר צדי אותם כהנים לשם היו מנוחות כל מפתחות העזרה ומפרש צמסכת מדות (דף נד:) היכן היתה הגעתן מקום היה שם אמה על אמה צלשכת צית המקדש ועצלה של שיש צנאוה מקום וטבעת היתה^(א) קטעה (י) ארובדין אותן ע"י אותן הטבעות הגיעו מן העליות הגביה את הטבלה מן הטבעות על ידי טבעת אר נמי ע"י אותן הטבעות היתה הטבלה נטולה צורך וכשרוצין להגביה מגביהן אותה מן הטבעת טוטל את המפתחות מן השלשלת המפתחות מנויין תחת אותה עצלה בשלשלת ועל הכהן צפסמס שער עזרה וכן לוי יסן לו מנמוך גמר מנגיעול החומר המפתחות למקומן תחת הטבלה ויתון עליו ככות שלו וישן על אותו טבלה: ופרחי כהונה איש^(א) כפותו בארץ. פרחי כהונה צבורים שהגיעו לעבודה איש כסותו בארץ ככות שלו צורך שלא היה להם כניסה בצנאוה ומעות נמי לאו אורח ארעא לעיולי התם כדמפרש גמ' ויא היו ישנים בבגדי קדש. גמ' מפרש טעמא אלא פושטין ומקפלין אותן תחת ראשיהם לא כנגד ראשיהם: ומתכסין בכסות עצמן. צדי חול: איירע קרי לאחד כהן. קדר מעשיהם מפרש: צמסיבה

שלא הגיעו לפרקן כגון רביא: רובדין כסאות. וליהין זקני כהנים שם בית אב ישנים. ופרחי כהונה. בתורים שהביאו שתי שערות שראיין לעבודה: כסתו. כסת שלו ש חול מנהג בארץ על גבי הרצפה ישן על גבו: לשמור דלות העזרה: ופרחי כהונה. און קדש נלכל עתה: איש כבורו בארץ. כסת הוא הקטן שנתן אדם חתם מלאכותיו כסותו אין הגדול ששוכב כל גופו עליו הוא נקרא כה. וכן מוכח מצמסכת מלאן ומלאן: ושוודרה. היה שם להספק ולהתחמם חור הטבלה: ובית הבבא ש" כבוד. היה שם דקתן מצמסכת מקוואות ועל קרי טעול ולא העיל מים לכשעול מים טמא ולכן עשו שם בית כסא להעיל מים קודם טבילה: בא וישב. צלשכת צית המוקד ואפי' שאלו טעול יום נכנס למטה ליה כדמתן פ"ק דמ"ג בלס [מ"ח] החיל מקדש ממנו ש" עזרת נשים מקדשת ממנו שאלו טעול יום נכנס לשם. ואפילו טעול יום נכנס דרך וי"ש טעול יום נכנס קרי דמשולח חון לשמי ממנו. וכן קרינ למטה שנינו יתר צבית המוקד שהיה שם חוץ בקודש. ופרחי דמעלה דרעון קן לא גורו אלא שלא יכנס שם טעול יום אכל אם הוא מפניס אין וקוק לנלא. והביא רביא ממסכת טוטה (דף כ.) דקתני את לא היתה מספקת לשכות עד שפניו שרוקתו [כו] והם אומרים הליזיה שלא תעמא העזרה. ופרך למימרא (ה) דמיתתר לכנס למטה ליה והא אמר מר מנין לתת שטמור ליכנס למטה ליה שנאמר ויקח משה את העזות ויפק עמו והמר מר עמו נמחלתי ומאי פריך רובי מדרשיתא ש" שם מדרגתן אפור. אלא קטיה על דהא על טעמא שארע צפסמס לא גורו. ועוד רביא מפיך דחולין גבי עמא צמקוסין דקאמר מביא ספין ארובה ופוטת בה ולי טעול יום וקוק לנלא מכל ממנה ליה הארץ שוטט סקין רובי. וילך צ"ל שולחן שארע צפסמס אין וקוק לנלא. ובי"ו ז"ל מרת שלא גורו אלא על החיל ועזרת נשים הוא שער איתן ורביא לעשות הרחקה מנמתיים שלא יקריט שמה אכל על כל שאר ממנה ליה אם גורו: מן שרידה רובה. אחר הבובה. היא היתה עזרת ראשונה חתלה עשית הוים: אמר א"ל העירי שרות. עשמים מקדים לנלא ועשמים מחלר לנלא דמתן פ"ק דיומא (דף כ:) ככל יום מורחין התנעם מקריית הגבר לא מן און לוי צין מלפניו או מלאחריו ויוס הכפורים תחתו וצנאמר שהוה מקריית הגבר כומר רוב פעמים ופליגי התם מאי קריית הגבר כד אמר קרא גברא וכד שילא אמר קרא מרגנול: והבטובה בא ורובץ. צמסיבה של בית המוקד הפתוח לחיל והם פושטין לו אחת פתח: וביא ורביא. זה הפנים היה צבית המקדש שעדיין לא נפתח שער העזרה ושאר הפיפות היו צלשכת הגביה:

פירוש הראב"ד

בדפוסים קדומים הוצב פירוש הראב"ד בשולי העמוד. כשלא הכולל הגליון את השירי לעמוד המשיכו והדפיסורו בעמוד הבא וגם בעמוד שלאחריו. עד שבסופו של דבר מותרת הפירוש מספר עמודים מהגמרא אליה הוא שייך.

רבינו גרשום

בשלישה מקומות הכהנים שומרים בבמה"ק אצטניס. לשכה משפטין בו הקטרת: ובית הניצוץ. כך שמה של לשכה: ובית המוקד. לשכה שהיה שם מדרחה כדאמרין לקמן. באותן ג' מקומות הכהנים פשוטין העזרה אבל הלויים משמחין במקומות אחרים בכ"א מקומות כדאמרין לקמן: והרובים. הכהנים ילדיים בתורים.

השק שלמה על פ"ה הרא"ש

השק שלמה על פ"ה הרא"ש (ה) (ל"ל דמת אטור).

